

המשך דבר העורך

האם ניתן להגיע למצב כזה גם בצד הטוב? האם החשק לדבר שבקדושה יכול להתגבר כל כך על האדם, עד שאיבריו אינם מחכים לצד השכל אלא פועלים מעצמם? דוד המלך ע"ה כותב (תהלים קיט): "חֲשַׁבְתִּי דְרָכִי, וְאָשִׁיבָה רַגְלִי אֶל עֲדֻתִיךָ", דהיינו, "בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני אני הולך, והיו רגליי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות (ויקרא רבה פרק לה). חשקו של דוד ללימוד תורה היה כה גדול, עד שרגליו הוליכו אותו באופן טבעי לבית המדרש, למרות שבשכלו הוא תכנן ללכת למקום אחר. לצערנו אנו מכירים את התופעה הזו בכיוון ההפוך - בשכלנו אנו לא רוצים לעבור עברה, אולם הגוף לא שומע לקולו של השכל.

עלינו להגביר את החשק והאהבה למצוות ומעשים טובים, ולהגיע למצב בו נרוץ אל המצוות.

רבי חיים ויטאל בספרו "שערי קדושה" מביא, שהשורש של מידת העצלות היא מידת העצבות. ממילא, ראשית ההתגברות על הטבע החומרי הגס ועל העצלות, הוא עקירת העצבות מן הלב. כשאדם משליט את כוח נשמתו על גופו, הרי הוא שמח וטוב לב, ושמחה זו מגרשת את הכוחות ה"אפלים" של הגוף, ובראשם את העצלות.

כל אחד צריך להפנים שמצווה להיות בשמחה, ואחת הסיבות היא על מנת לגרש את העצבות ולקיים את רצון הבורא בזריזות, אז מדוע נתמהמה, בואו נרוץ לקיום מצוות.

וירא - תוכן ענייני הפרשה

- א. אברהם מחלים מברית המילה, וה' מבקרו - ביקור חולים.
- ב. אברהם מחכה לאורחים והכנסת האורחים (ג' המלאכים) שקיים אברהם אבינו ע"ה בזריזות למרות חוליו.
- ג. אברהם ושרה מתבשרים מאחד המלאכים, שְׁיִלֵד להם בן בשנה הבאה, ותצחק שרה. (יח, א-טו).
- ד. בזכות שאברהם אבינו מחנך את בניו בדרך הישר: אמונה ותיקון המידות, ה' מגלה לו את העתיד לבוא לסדום.
- ה. אברהם מתפלל שש פעמים להצלת ערי סדום, אם יהיו בעיר מעט צדיקים.
- ו. המלאכים מתארחים אצל לוט, הפיכת סדום ועמורה והצלת לוט ומשפחתו (טז-יט, א-לח).
- ז. אברהם ושרה בגר, נגעי אבימלך וכל בני ביתו ועבדיו - בעבור שרה, ורפואתם בתפילת אברהם (פרק כ).
- ח. הולדת יצחק, שמחת שרה, ומשחה גדול להולדת יצחק.
- ט. אברהם מגרש מביתו את הגר ובנה ע"פ דיבורה של שרה.
- י. ברית שלום בין אברהם לבין אבימלך מלך גרר.
- יא. עקידת יצחק - הנסיון העשירי (כב, א-יט).
- יב. הבשורה על הולדת רבקה מבתואל בן נחור (כב, כ-כד).

דבר העורך

ישנם שני כוחות חזקים הפועלים באדם הראשון העצלות והשני זריזות. כוח העצלות משפיע על סדר יומו של האדם, ואין אדם שלא נגוע במידה זו, וכולנו מתמודדים עמה. עשרות פעמים במהלך היום אומרים אנו לעצמנו "עוד רגע", "עוד מעט", "עוד רבע שעה", "כשאסיים", "מחר" וכדומה, למרות שהדחייה אינה מוצדקת. עלינו לדעת, שזריזות היא אם כל ההצלחות, ועצלות היא אם כל הכישלונות.

רבי משה חיים לוצאטו - הרמח"ל בספרו 'מסילת ישרים' (פרק ז), כותב בנוגע לעצלות: "חלקי הזריזות שניים, אחד קודם התחלת המעשה ואחד אחרי כן. קודם התחלת המעשה הוא - שלא יחמיץ האדם את המצווה. אלא בהגיע זמנה, או בהזדמנה לפניו, או בעלותה במחשבתו - ימהר יחיש מעשהו לאחוז בה ולעשות אותה, ולא יניח זמן לזמן שיתרבה בינתיים. כי אין סכנה כסכנתו, אשר הנה כל רגע שמתחדש יוכל להתחדש איזה עיכוב למעשה הטוב... אך הזריזות אחר התחלת המעשה הוא, שכיוון שאחז במצווה, ימהר להשלים אותה, ולא להקל מעליו כמי שמתאוה להשליך מעליו משאו".

על סכנת השהייה כותב הרמח"ל: "כי אין סכנה כסכנתו! אלו מילים קשות, המעידות על הזהירות הרבה הנדרשת מהאדם מפני דחייה של קיום מעשה טוב, מפני איבוד ההזדמנות. פרשת "וירא" פותחת בתיאור הכנסת האורחים המדהימה של אברהם אבינו, אשר נעשתה מתוך מסירות נפש. ישנו מוטיב מרכזי בכל המעשה המופלא, והוא - **המהירות והזריזות**. השורש מ.ה.ר חוזר על עצמו שוב ושוב בפרשה זו: "וַיִּמְהָר אַבְרָהָם הָאֱלֹהִים אֶל שְׂרָה וַיֹּאמֶר, מִהֲרִי שְׁלֹשׁ סָאִים קֶמַח סִלָּת לֹשִׁי וְעֹשֵׂי עֲגוֹת. וְאַל הִבָּקֶר רֵץ אַבְרָהָם, וַיִּקַּח בֶּן בָּקָר רֶךָ וְטוֹב וַיִּתֵּן אֶל הַנֶּזֶר, וַיִּמְהָר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ" (בראשית יח, ז, ח). אברהם אבינו מממהר, אברהם רץ. אברהם לא מאבד הזדמנויות. וכבר אמרו חז"ל (פסחים ד): "זריזין מקדימים למצוות", שנאמר: 'וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר' (כ"ג, ג).

המילה "**רוץ**" היא מלשון "**רצון**". אדם רץ אל דבר שהוא אוהב. אברהם - עמוד החסד, אהב את החסד, ולכן הוא רץ אליו גם בלי שליטה כי אהב את החסד! עלינו ללמוד מאבותינו, לזהות את סכנת השהייה, ולרוץ לדבר מצוה! מי יודע איזה 'מעכב' מסוגל לצוץ בכל רגע על מנת לעכב את ביצוע המצוה...

טבע האדם הוא, שתנועה חיצונית מהירה זריזה, פועלת בשני כיוונים - כלפי פנים וכלפי חוץ. כלומר, כשאדם רץ לעשות משהו, סימן שהוא אוהב את הדבר שאליו הוא רץ, ומצד שני - כשאדם רץ ללא רצון, למרות שבפנימיותו הוא עצל, עצם התנועה המהירה מעוררת גם את החשק הפנימי (הדבר נכון ביחס לתחומים רבים. לדוגמה: כאשר אדם כועס, אם הוא יחיך, החיוך החיצוני יספיע על כעסו).

הרב וולבה בספרו "עלי שור" (חלק ב שער שני, פרק שנים עשר - זריזות) כותב דבר מעניין: כולנו מכירים את התופעה, שכאשר מתחשק לאדם משהו, מבלי לחשוב ומבלי להתמהמה, כבר הוא רץ להשיגו. הרגליים כאילו רצות מעצמן. זהו כוח התאוה. כשהתאוה שולטת באדם, האיברים מעצמם מתרוצצים למקום השגתה. הגוף נתפס בדבר תאוה ופועל באופן עצמאי מבלי לחכות למחשבה והחלטה של האדם.

"כִּי יִדְעֵתִיו לְמַעַן אֲשֶׁר יֵצֵא אֶת בָּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דֶּרֶךְ ה' " (י"ח, י"ט) - לשמוע את

צלצול הפעמון - מעשה עם מוסר

כותב השל"ה: "ותמיד תהיה תפילה שגורה בפי אב ואם להתפלל על זרעם שיהיו לומדי תורה וצדיקים, ובעלי מידות טובות, ויכוון במאוד על זה בברכת התורה ונהיה אנחנו וצאצאינו" וכו'. ומביא בהמשך את המעשה מ'תנא דבי אליהו', בכהן אחד שהיה כל יום ויום מתפלל ומשתטח ומלחך עפר בלשונו שלא יבואו בניו לידי עבירה. הייתה זאת שעת צהריים חמימה כאשר החליט יוסף שהוא קונה עז חולבת שתדור בחצרו. החלטה נחושה זו גרמה לו לצאת אל הכפר הסמוך. רכוב על חמורו הגיע לכפר, קנה עז ולא שכח לתלות בצווארה פעמון. את הפעמון קשר לחבל ואת החבל לזנב החמור, וכך היה רגוע, שכל עת שהוא שומע את הפעמון מקשקש, העז פוסעת אחריו, וכך התקדם יוסף מיודענו אל עירו שהוא שמח וטוב לב. בדרכו חזרה משך יוסף את תשומת לבם של שלושה גנבים, הם ראו אדם, אחריו עז ולפעמונה מחובר חוט המחבר לזנב הסוס שעליו הוא רוכב. אומר הגנב הראשון: "מסוגל אני לגנוב את העז". אומר הגנב השני: "אני מסוגל לגנוב את החמור שהוא רוכב עלי", והשלישי אמר: "את העז והחמור אתם יכולים לגנוב? אני מסוגל לגנוב את הבגדים בהם לבוש הרוכב". ומדיבור למעשה: התגנב הראשון, התיר את הפעמון מצוואר העז ותלהו בזנב החמור, התיר את החבל, משך את העז אחריו, אך יוסף לא שם לב, הוא המשיך לשמוע את קשקוש הפעמון ולא חשד בדבר, בטוח היה שהעז מהלכת בעקבות החמור. לאחר כברת דרך פנה הגנב השני אל יוסף "אמור נא לי אדוני, האם אופנה חדשה היא לתלות פעמונים בזנב החמור"? הביט יוסף אחוריו ונחרד: העז נעלמה! "הבין" הגנב ואמר: "ודאי לא הספיק הגנב להרחיק לכת, רץ תפוס אותו ואני אשמור על חמורך", וכך היה. רץ יוסף לחפש את הגנב ולהשיב את האבידה, אך לא מצא לא את השומר ולא את החמור. בכבדות המשיך יוסף, אך הפעם קשה היתה הדרך מבתחילה, החום היה כבד והשמש קפחה. בלית ברירה נאלץ לשרף את רגליו לעבר עירו. בדרכו ראה יוסף באר מים והחליט לעצור ככל העוברים והשבים להתרענן לצידה, והנה, לצידו רואה הוא אדם בוכה, שאל אותו יוסף: "מה לך, מדוע אתה בוכה"? סיפר הלה שהתכופף לבאר להרוות את צימאונו וצרור כספו נשר מחיקו למעמקי המים. "יום פגעים הוא, גם לי נגנבו היום עז וחמור", אמר יוסף. השיב האדם: "עז וחמור? הבלים! תוציא לי את ארנקי מהבור ואתן לך בשכר דמי עז וחמור גם יחד", התקווה החלה לפעם ביוסף מיודענו במהירות, הוא פשט את בגדיו ונכנס לבאר אך חיפושיו לא העלה דבר וכשיצא לא מצא לא את האדם ולא את בגדיו...

יוסף היה שאנן. אם היה מעיף מבט מדי פעם לראות אם העז אחריו, היה חוזר מכבר לביתו שמח וטוב לב, אך הואיל וסמך על הפעמון ולא חשד באפשרות גניבה הפסיד את כל אשר לו. כך חלילה עלול לקרות בחינוך ילדינו, הורים רבים כביכול "רוכבים על חמורם", עסוקים הם בענייני עבודה, בענייני הבית וכו' ושואננים למה שקורה עם ילדיהם, רגועים הם מקול הפעמונים שברקע ולא חושבים שמשוהו רע עלול להתרחש, הרי הם "שומעים את הפעמונים" - זה בסדר, הילדים הולכים בעקבותינו, אך בינתיים עלול לבוא מישהו ולהדיחם, חבר רע, אמצעי תקשורת למיניהם, צלצולים ופעמונים וכלים מכלים שונים המתחדשים ומחליפים צורה חדשים לבקרים... הם שאננים עד שמישהו מסב את תשומת לבם. ולא אחת שבים הורים בלא העז ובלא החמור, חפויי בושה נוראה על שאננותם. וחוסר תשומת לבם, על הביטחון ש"הפעמונים מצלצלים אחריהם" אף בלי מבט לאחור על מנת לבדוק אם נכון הדבר.

[אמונה שלמה]

"וַיִּתְּפַלֵּל אַבְרָהָם אֶל הָאֱלֹהִים" (כ, י"ז) - כיצד להתפלל

כְּשִׁיתְּפַלֵּל אָדָם צָרִיךְ שִׁיעָמַד בִּירָאָה שְׁנֶאֱמַר (תהילים ב) "עֲבֹדוּ אֶת ה' בִּירָאָה". שְׁלֹא יִרְוֶן בְּתַפְלָה כְּאִלּוּ שִׁמַּח אִם הָיָה כָּבֵד מְסִים אֵלָּא בְּכָל תְּבוּת יִחְשָׁב לִתֵּת בְּלִבּוֹ כְּנֻנָּה בְּכָל מָה שְׁמוֹצִיא מִפּוֹ הֲלֹא יֵשׁ לָךְ לִחְשָׁב אִם יֵשׁ לָךְ דִּבְרַת לְהִתְחַנֵּן וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא בֶּשֶׁר וְדָם הִירָצָךְ אוֹ הַיֵּשָׁא פְּנִיךָ אִם תִּמְהַר דְּבָרֶיךָ לִפְנֵי. וְלֹא מִבְּעֵי שְׁלֹא יַעֲשֶׂה חֶפְצְךָ אֵלָּא שִׁיאֲמַר אֵין אֶתָּה אֵלָּא מִתְּלוּצֵץ וַיִּגְרַשׁ אוֹתְךָ מִפְּנֵי וְאִם בָּאתָ לְהִלָּלוֹ וּלְשַׁבְּחוֹ דַּע כְּשִׁאתָה מִתְּאֵוָה לְשַׁבַּח קוֹל נְעִים וְשִׁיר שֶׁל שִׁבַּח אִם הָיוּ רָצִים בְּלֹא נִגּוֹן מִי הָיָה מְקַבֵּל, לִפְיֶךָ אֵין לְהִתְפַּלֵּל בְּמַהֲרָה אֵלָּא בְּמִשָּׁךְ וּבִקְוֹל נְעִים וּבִקְוֹל רֵם שְׁנֶאֱמַר: **לְהַרִּים קוֹל בְּשִׁמְחָה**. אֲמַרוּ כְּשֶׁהָיוּ מִהֲלָכִים בַּעֲזָרָה הָיוּ הוֹלְכִים עֶקֶב בְּצַד גּוֹדֵל שְׁלֹא יִהְיֶה עָלָיו כְּמִשְׁאֵי מְלֹאכֶת ה' וְעַל זֶה נֶאֱמַר (ירמיה כג) "וְתִהְיֶה מְרוּצָתָם רָעָה וּגְבוּרָתָם לֹא כֹן", לְכֹן בְּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קְרִיאַת הַגָּבֵר לְלַמֵּד מִמֶּנּוּ דִּגְמָא שְׁנֶאֱמַר (איוב לה) "מַעוֹן הַשָּׁמַיִם יַחְכְּמֵנוּ".

וְרָאָה שֶׁאִם אֶתָּה מְדַבֵּר לִפְנֵי מֶלֶךְ בֶּשֶׁר וְדָם לֹא יִרְצוּ דְּבָרֶיךָ וְאִם תִּשְׁוֹרֵר לְהִנָּאֵתָךְ תִּמְשָׁךְ בְּקוֹלְךָ וְאִיךָ תִּרְוֶץ לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים, לְכֹן תִּבְרַכְנוּ בְּקוֹלְךָ וְאֵל תַּעֲשֶׂה כְּאִלּוּ חוֹבָה לָךְ שִׁיִּצְאוּ מִפִּיךָ, לֹא כֹן אֵלָּא כְּשִׁתְּאֲמַר דְּבָרֵי **בְּקִשּׁוֹת תִּאֲמַר בְּדֶרֶךְ תַּחֲנוּנִים** שְׁנֶאֱמַר (משלי יח) "תַּחֲנוּנִים יְדַבֵּר רֵשׁ".

כִּי כְּשֶׁאָדָם מִתְחַנֵּן לִפְנֵי שְׁלִיט אֵינוֹ מְרִיץ דְּבָרָיו וְעַל כֵּל דְּבַר מְשִׁים לֵב שְׁלֹא יַעֲשֶׂה בְּדְבָרָיו וְקִדְּם שְׁמִתְחַנֵּן לְשְׁלִיט אוֹ לְמֶלֶךְ עוֹרֵךְ דְּבָרָיו עַל הַסֵּדֶר שְׁלֹא יִגְמַגֵּם וְשִׁלֵּא יִשְׁכַּח וְשִׁלֵּא יִדְלַג אוֹת. כִּךָּ תַּעֲשֶׂה אֶתָּה שְׁנֶאֱמַר (איוב לו) "הִיעֲרֹךְ שׁוֹעֵךְ לֹא בְּצֹר", וְאֹמַר (הושע יד) "קַחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים".

וּכְשִׁתְּאֲמַר בְּרִכּוֹת וּשְׁבָחוֹת תַּעֲשֶׂה כְּאִלּוּ אֶתָּה עוֹמֵד לִפְנֵי מֶלֶךְ וְהוּא אוֹמֵר לָךְ 'הַשְׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלְךָ', וְאֵל תִּרְוֶץ דְּבָרֶיךָ וְאֵל תִּמְהַר לְהוֹצִיא דְּבָרֶיךָ מִפִּיךָ.

וְאִם תַּצְטַרֵּךְ לִפְרִנְסָה אֵל תִּשִּׁים לְבָךְ רַק לְאוֹתָהּ בְּרָכָה כְּמוֹ לְבִרְכַּת הַשֵּׁנִים אוֹ אִם יֵשׁ לָךְ חוֹלָה אֵל תִּשִּׁים לְבָךְ רַק לְבִרְכַּת חוֹלִים מִפְּנֵי שְׁאוּמְרִים עָלֶיךָ לְמַעֲלָה זֶה פְּלוּגֵי סְבוּר שְׁאֵינוֹ צָרִיךְ אֵלָּא לְזֹאת לְכָךְ תִּכְוֶן בְּכָל הַבְּרִכּוֹת שֶׁל שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה בִּירָאָת ה' לְהִיּוֹת לִפְנֵי בִירָאָה עַל כֵּל הַבְּרִכּוֹת.

וְאֵל תִּשִּׁים כְּנֻנָּת לְבָךְ רַק לְבִקְשׁוֹת כִּי עֶקֶר הַכְּנֻנָּה לְבִרְכּוֹת וּלְשִׁבַּח. שְׁכֹן אֲמַרוּ יְכוֹן בְּכֻלָּם.

וְאִם אֵי אֶפְשֶׁר יְכוֹן בְּבִרְכַּת אֲבוֹת אוֹ בְּבִרְכַּת הוֹדָאָה שְׁאִם תִּכְוֶן רַק בְּבִקְשׁוֹת אִזְי הָיָה לְמַעֲלָה שׁוֹטְנִים שְׁאוּמְרִים אֵין רְאוּי לְקַבֵּל תַּפְלָתוֹ שְׁלִכְבוֹד הַמָּקוֹם אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ לְבַקֵּשׁ בְּכְנֻנָּה וּבְדֶרֶךְ תַּחֲנוּנִים, וְאֵין לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ שֶׁבְּרַצוֹן נִפְשׁוֹ מְכוֹן, וְלֹא בְּשִׁבַּח לְכָךְ טוֹב לְהִתְפַּלֵּל וּלְכֹוֹן בְּשִׁמְחָה וּבְכִבּוֹד לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְלֹא תִדְבֹּר עִם אָדָם קִדְּם שִׁתְּעָמַד בְּתַפְלָה אֵלָּא אֲמַר דְּבָרִים הַמְכְּנִיעִים אֶת הַלֵּב תַּחֲלָה בְּרַחֲמִים, וּכְשִׁתְּפַלֵּל תּוֹסִיף וְעַל כֵּל בְּרָכָה וּבְרָכָה מַעֲנִינָה לְצִדִּיק כִּי בְּיֹתֵר הֵם מְכִינִים אֶת הַלֵּב.

[ספר חסידים סימן קנח]

"וְהִשְׁעֵנוּ תַּחַת הָעֵץ" (י"ח, ד)

בשבת פרשת וירא נכנס אחד הנכדים לבקר את הסבא הגדול, מרן הגר"ז סולובייצ'יק זצ"ל. ביקש הסבא מהילד שיביא ראייה מן הפרשה שהמלאכים ביקרו אצל אברהם בחג הפסח.

השיב הילד: אברהם ביקש מהם "וְהִשְׁעֵנוּ תַּחַת הָעֵץ" - הרי לך מצוות הסֶבָּה... שוב התבקש הילד: וכעת תפריך את הראיה! השיב הילד: הרי כתוב שהם ביקרו אצלו "כַּחֲסֵם הַיּוֹם" - ודין הֶסְבָּה הוא רק בלילה...

[עובדות והנהגות לבית בריסק]

”וְהָיָה פֶקֶד אֶת שְׂרָה...” (כ”א, א)

מובא במדרש (תנחומא וירא יז): בראש השנה נפקדה שרה, ונולד יצחק לשבעה חדשים בליל פסח, ו-ד' עקרות נפקדו בראש השנה: שרה, רבקה, רחל ולאה (וגם חנה נפקדה בראש השנה), ובשעה שנתבשרה שרה על יצחק, הייתה שרה מתפללת לפני המקום: הואיל ונתת לי זרע, מדוע יהא בשעבוד גדול כזה. אמר לו הקב"ה: אני אגרע מהמנין כנגד שניים שלך וכנגד שניים של אברהם, שהם ק"ץ (190), ולפיכך לא ישתעבדו ישראל במצרים כי אם ר"י (210) שנים, וזהו שנאמר וְהָיָה פֶקֶד אֶת שְׂרָה כְּאֶשֶׁר אָמַר וַיַּעַשׂ ה' לְשָׂרָה כְּאֶשֶׁר דִּבֶּר (מדרש אגדה).

”וְהָיָה פֶקֶד אֶת שְׂרָה כְּאֶשֶׁר אָמַר” (כ”א, א) – כל

המתפלל על חברו נענה תחילה

מובא בגמרא (בבא קמא צ"ב): וְהָיָה פֶקֶד אֶת שְׂרָה כְּאֶשֶׁר אָמַר - כאשר אמר אברהם להקב"ה על אבימלך. מכאן אמרו רבנן: כל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר, הוא נענה תחילה. ולכן אחרי שאברהם אבינו התפלל על אבימלך - נענה.

מדברי המגן אברהם (בסוף סימן ר"ל סק"ו) מבואר שגם אם מכווין שהוא עצמו יענה תחילה (טעמא דקרא וירא כ"א, א').

”אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה...” (כ”ב, א)

מובא במדרש רבה (נ"ה, ד): אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה - אחר הרהורי דברים שהיו שם.

מי הרהר? - אברהם הרהר ואמר: שְׁמִחָתִי וְשִׂמְחָתִי (בלידת יצחק) את הכל, ולא הפרשתי להקב"ה לא פר אחד ולא איל אחד. אמר לו הקב"ה: על מנת שנאמר לך שתקריב לי את בנך ולא תעכב. ופירש ב"פה תואר" (שם) שאברהם הצטער בנפשו שקצרה ידו בעבודת ה', כי ביום שמחתו לא הפריש לקב"ה לא פר אחד ולא איל אחד. ואמר לו הקב"ה והודיעו על זה הניסיון כי מקובל ומרוצה הוא לפניו, אחרי שידוע לו כי גם את בנו לא ימנע ממנו.

”קַח נָא אֶת בְּנִךְ...” (כ”ב, ב)

באותה שעה הרהר בליבו אברהם: אם אני מודיע לשרה, נשים דעתן קלה, ואם לא אודיעה ואגבנו, כיוון שאינה רואה אותו - תחנוק את עצמה. אמר לה: תקני לנו מאכל ומשתה ונשמח היום. אמרה לו: מה טעם של שמחה זו? אמר לה: זקנים שבדמותנו נולד להן בן - דין הוא שנשמח. בתוך השמחה אמר לה: את יודעת כשהייתי בן ג' שנים הכרתי את בוראי, והנער גדול ולא נתחנך, ויש מקום ששם מחנכין את התינוקות, אוליכנו לשם. אמרה לו: קחנו לשלום. השכים בבוקר, אמר: עד שהיא ישנה - אצא, ולא תחזור בה, ועוד שלא יראו אותנו בני אדם. בא שטן ועמד לפניו ונדמה לו כזקן, ואמר לאברהם, להיכן אתה הולך? אמר לו: להתפלל. אמר לו: האש והעצים והמאכלת למה? אמר לו: שמא אשהה יום ויומיים, לאפות ולאכול... אמר לו: אדם שכמותך יאבד בנו שניתן לו בזקנותו ותאבד נשמה ותתחייב בדין? אמר לו: הקב"ה אמר לי!

בא ועמד השטן אצל יצחק, ונדמה לו כנער. אמר לו: להיכן אתה הולך? אמר לו: ללמוד מוסר ובינה. אמר לו: בחיך או לאחר מיתתך? לשוחטך הוא הולך. אמר לו יצחק: אף על פי כן.

בא אצל שרה, אמר לה: בעלך היכן הוא? אמרה לו: במלאכתו. ובנך היכן הוא? אמרה לו: עמו. אמר לה: לא כך היית אומרת, שאינך עוזבת אותו שיצא מפתח החיצונה. אמר לה: לא למלאכה הלכו אלא להתפלל. אמר לה: לא תראי אותו. אמרה: הקב"ה יעשה רצונו מבני.

[ילקוט שמעוני וירא צ"ח]

”וַיִּבְקַע עֲצֵי עֹלָה...” (כ”ב, ג)

מובא במדרש רבה (נ"ה, ח): בשכר שתי בקיעות שבקע אברהם אבינו עצי עולה, כפי שכתוב וַיִּבְקַע עֲצֵי עֹלָה (משכתוב 'עצי עולה' - בלשון רבים - ומיעוט רבים שניים. פירוש מתנות כהונה שם) - זכה להיבקע הים לפני בני ישראל.

”בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי...” (כ”ב, ד)

מובא בילקוט שמעוני (צ"ט): מאחר שאין הדרך מרובה, מדוע התעכב ג' ימים? אלא מכיוון שלא שמעו לשטן - הלך ונעשה לפניו כנהר גדול, שלא יוכלו לעבור.

אמר אברהם: אם יורדים הנערים - מתיירא אני שמא יטבעו. ירד עמדו להם המים עד צוואריהם. תלה אברהם את עינו לשמים, ואמר: ריבון העולמים, נגלית אליי ואמרת לי: אני יחיד ואתה יחיד, הודע שמי בכל העולם והעלה בנך לעולה. ולא הרהרתי אחר דבריך ולא עיכבתי מאמריך, ועכשיו - באו מים עד נפש. אם טובע יצחק בני, איך יתייחד שמך?! מיד גער הקב"ה בשטן והלך לו.

”שִׁבּוּ לָכֶם פָּה” (כ”ב, ו)

כשראה אברהם את המקום מרחוק וענן קשור עליו אמר ליצחק בנו מה אתה רואה אמר לו הר נאה וענן קשור עליו חזר אצל נערי וואמר להם מה אתם רואים אמרו לו אין אנו רואים שום דבר אמר להם אתם והחמור שווים שאינכם רואים כמוהו אם כך שבו לכם פה עם החמור. ונראה לומר דהיינו הך שאמרו רז"ל עם הדומה לחמור ולפיכך עבד אין לו חיים כמו חמור.

”וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו” (כ”ב, ו)

מה עשה השטן, בא ועמד לימינו של יצחק, ואמר לו: עלוב בנה של עלובה, כמה תעניות התענית אמך, וכמה תפילות התפללת עד שבאת לה, וזקן זה נשתטה מזקנותו והולך לשחטך. מיד הפך יצחק פניו אל אביו ואמר לו: אבא, ראה מה אמר לי האיש הזה. אמר לו: הוא בא לצער אותך, ה' יראה לו' (שם).

”וַיֹּאמֶר אָבִי” (כ”ב, ז)

מובא בילקוט שמעוני (ק"א): אמר לו יצחק: אבא עשה רצון יוצרך ושורפני יפה, ואפר שלי הולך לאמי ותניחיהו, וכל זמן שתראהו אמי תאמר, זהו בני ששחטו אביו. אבא, מה תעשה לזקנותכם? אמר לו: בני, יודעים אנו שמיתתנו קרובה, מי שניחמנו עד עכשיו, הוא ינחמנו עד יום מותנו.

”וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ” (כ”ב, ט)

מובא במדרש רבה (נ"ו, ח): בשעה שביקש אברהם לעקוד את יצחק בנו, אמר לו: אבא, בחור אני, וחוששני שמא ידעזעזע גופי מפחדה של סכין ואצערך, ושמא תיפסל השחיטה, ולא תעלה לך לקרבן, אלא כפתני יפה יפה.

מיד וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ. כלום יכול אדם לכפות בן 37?! אלא - לדעתו של יצחק. וכן מובא בילקוט שמעוני (ק"א): אמר יצחק לאביו: אבא, קשור שתי ידי ושתי רגליי שלא אבעט אותך, ונמצאתי מחלל מצות 'כבד את אביך'.

ממשיך המדרש רבה ואומר: מיד וַיִּשְׁלַח אֲבִרָהָם אֶת יְדוֹ - הוא שולח ידו ליטול את הסכין ועיניו מורידות דמעות ונופלות דמעות לעיניו של יצחק מרחמנותו של אבא, ואף על פי כן הלב שמח לעשות רצון יוצרו (בראשית רבה נ"ו, ח).

”עֲקֵב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקִלְיִ” (כ”ב, י”ח) – אמונת

חכמים – סיפור מדהים

דירתו של אברך בשכונת הר-נוף בירושלים עלתה באש. השריפה כילתה את כל הדירה על כל תכולתה...

עלות השיפוע עמדה על סך מאתיים אלף שקלים, טבין ותקילין. עולמו של אותו אברך חרב עליו; הוא עדיין משלם את המשכנתא לדירה, ומנין יהיה לו ממון כדי לשקם את דירתו? הלך האברך אל הגאון רבי עובדיה יוסף זצ”ל, שהתגורר בשכונה, ותינה בפניו את צרתו. הרב עובדיה השתתף בצערו ואמר שיכתוב לו מכתב המלצה. אך האברך עדיין היה מוטורד: איך אאסוף מאות אלפי שקלים? עודו מדבר - והנה נכנס לחדר יהודי נכבד, איש עסקים עשיר. הוא סיפר לרב עובדיה שנולד לו נכד ראשון, והוא בא להזמין את הרב שישמש כסנדק בברית. שאל אותו הרב עובדיה: ”היכן תתקיים הברית?” - ”בבני ברק” השיב האיש. אמר לו הרב: ”קיבלתי על עצמי שלא לצאת מירושלים לבריתות בבני ברק. הנסיעות הלך וחזור גוזלות ממני זמן רב. חבל על הזמן! בזמן הזה אני כותב את הספרים שלי, כותב תשובות, מכין את השיעורים, מוסר שיעורים. אתה יודע כמה תורה אני מפסיד בגלל הנסיעה הזאת?”

העשיר ניסה להתעקש: ”כבוד הרב, הבן שלי לא נפקד במשך כמה שנים, הבטחתי לו שבעזרת ה' כשייוולד לו בן - גדול הדור, הרב עובדיה, יהיה הסנדק, כדי שהתינוק שנמול על ברכי הרב יתברך ויגדל לתורה ולמעשים טובים. עכשיו איאלץ לאכזב אותו ולא לעמיד בהבטחתי.”

אמר הרב עובדיה בקול שבור: ”אני מבין ללבך, אבל מה לעשות, אני רוצה ללמד! מה אתה רוצה, שאני אתבטל מתורה?”! דמעות חמות נקוו בעיניו של הרב.

לפתע, התעשת הרב עובדיה ואמר לאותו עשיר: ”אתה יודע מה, יש לי רעיון”. הוא הצביע על האברך שישב בחדר ואמר: ”אתה רואה את האברך הזה, ביתו נשרף, הוא צריך לשקם את כל הבית, אין לו כסף. אני הייתי רוצה לעזור לו, אך אין לי אפשרות. אני יכול לכתוב לו מכתב המלצה, אבל קשה לו לגייס את הסכום העצום. אם תממן לו את שיפוץ הבית, אני מוכן להיות סנדק לנכד שלך בבני ברק.”

”מה עלות השיפוע?” שאל העשיר, והאברך השיב: ”מאתיים אלף שקלים”. אמר העשיר: ”אני מוכן לתת לו את הסכום הזה, ובתמורה הרב יהיה סנדק לנכד.”

הרב עובדיה הפנה את מבטו אל האברך וציפה לשמע ממנו אנחת רווחה, אך אז קרה דבר מדהים: האברך הניד את ראשו לשלילה ואמר: ”אני מעניין... הביט בו הרב עובדיה בפליאה ותהה: ”למה לא?” - ”ראיתי את הדמעות של הרב” אמר האברך, ”עד כמה הוא מצטער מביטול תורה. וכי בגלל הצרה הפרטית שלי אגרום לרב ביטול תורה?! חלילה לי מעשות כדבר הזה!” הרב התפעל מתשובתו של האברך ולא ניסה לשכנעו, במקום זאת אמר לו: ”אם כך, יש לי עצה אחרת. תמכור את דירתך בהר-נוף, ותלך לגור בבית שמש. בפער של מחירי הדירות תוכל לשפץ ולרדת את הדירה החדשה, ועוד יישאר לך כסף בצד...” באותה תקופה ההתיישבות החרדית בבית שמש רק החלה. מחירי הדירות בבית שמש היו זולים יחסית, והמקום שימש פתרון דיור לאברכים. הרעיון לא קסם לאברך, בלשון המעטה. האוכלוסייה החרדית בבית שמש היתה אז מועטה מאוד, בקושי היו מוסדות ציבור חרדיים בעיר. ה'כולל' שלו היה בירושלים, אשתו עבדה בירושלים, ומה פתאום לעזוב הכל ולגלות לעיר אחרת? כל זה מצד ההיגיון, אבל מה עם אמונת חכמים? אם הרב אומר - צריך לשמוע. אם הרב מציע - בוודאי מן השמים גלגלו שהוא יעבור להתגורר בבית שמש. וכך היה.

האברך עבר להתגורר בבית שמש. בהגיעו לשם, חיפש בית כנסת ספרדי, אך לא מצא. הוא הלך להתפלל בבית הכנסת הספרדי בעיר הישנה. לא נוח, אבל אין ברירה. יום אחד, בעת שהלך ברחוב, פגש אדם אמיד, והשנים פתחו בשיחה. הם שוחחו על ההתפתחות של ההתיישבות החרדית בבית שמש. מהון להון עלה הצורך בהקמת בית כנסת ספרדי בשכונה החרדית החדשה, בית כנסת שיאגד סביבו את קהילת האברכים הספרדים שבאו להתגורר בעיר.

אמר העשיר: ”אני מוכן לממן את בית הכנסת, אתה תשיג את ההקצאה - ואני אממן את הבניה.”

האברך פתח ביוזמה לבקשת הקצאה מהעירייה. הוא כינס את האברכים הספרדים שגרו באזור והחתים אותם על הבקשה, פנה לעירייה ועמד מול כל הגורמים הרשמיים. כעבור זמן הוקצה להם שטח בשכונה החדשה. האברך המשיך להתמסר לעניין והעשיר עמד בהבטחתו ומימן את עלות הבניה, וכעבור זמן זכתה הקהילה לחנוך את המבנה של בית הכנסת.

האברך ההוא היה הרוח החיה בקהילה, וכאשר חפשה הקהילה להכתיר לעצמה רב, המועמד הטבעי היה - אותו אברך, כמובן... אם עד אז הוא היה אברך מן המניין, המשרה החשובה דירבנה אותו לגדול בתורה כהנה וכהנה ולהעמיס עצמו בש”ס ופוסקים. האברך נהיה לרב קהילה, תלמיד חכם מופלג שניהל את קהילתו ביד רמה.

לימים הוא סיפר את סיפורו ואמר: ”כשהרב עובדיה העלה בפני את הרעיון לעבור לבית שמש, חשבתי שהוא שלח אותי לגלות... חשבתי בלבי: אני וויתרתי על סכום כסף עצום כדי למנוע ביטול תורה מהרב עובדיה, האם כך מגיע לי? אבל אם הרב אומר - לא שואלים שאלות. ומה התברר: 'כִּי לְמַחְיָה שְׁלַחְנִי אֱלֹקִים'. בזכות המעבר לבית שמש גדלתי בתורה, זכיתי להתמנות לרב ויש לי קהילה גדולה שאני זוכה להרביץ בה תורה. וכל זה בזכות הוויתור שלי למען תורתו של הרב עובדיה!”

[שש באמרתך]

בברכת התורה

”לְאִדָּם סַעֲרְכִי לֵב וּמָה' סַעֲנָה לְשׁוֹן” [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מו”ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף: הרב מאיר נסים בן כמסאנה מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ”ל נפתלי בן רחל: אברהם בן שמחה: גורלי בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאוויר אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעמה: רחל בת שמשון: דליה בת חיים הגר בת אהרן והורטה: כחון בת חביבה: אהובה (דייזי) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן שושנה נוואל בת שדרה.

להצלחה: אליעד יעקב, הרס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה גילי בלומברג (יצור תמונות Ai). אלעזר בן שמחה
זיווג הגור: ג'ומי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זרהבה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זרהבה בת אטו נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואה:

אהרן בן רחל: משה בן רחל
נחום בן עזריה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
עודד בן גור: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה
רחל בת נוארה: רות בת לינה: נורית בת רחל
לימור הודיה, ושרונה בנות תותן יפה: תהילה בת סיון

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס
ויקטוריה תקוה בת רחל: דניאלה בת עופרה
מאיר יעקב בן רחל: הילה בת ישראלה
אושר בת אורנה: מירי בת סוזן

להזמנות, להקדשות ולתרומות במייל:

Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיווגי הרבים